МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувачка кафедри ФМФР
Баранова В.Г.

“____”_____2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: «**Управління фінансовою діяльністю підприємства»**

Виконавець:
студентка ЦЗВФН

Богачук Марія Іванівна
(прізвище, ім’я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Лапіна Ірина Сергіївна
(прізвище, ім’я, по батькові) /підпис/

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП……. 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ…...……. 7

1.1. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств як основа їх фінансової діяльності ……..……. 7

1.2. Прибуток як основний результат фінансової діяльності підприємства….. 14

1.3.Механізм функціонування фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства ……..……... 19

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ПСП «ДРУЖБА»……... 28

2.1. Аналіз майна та фінансових ресурсів компанії ПСП «Дружба»…..……. 28

2.2. Аналіз фінансової стійкості та ліквідності ПСП «Дружба»……..……..... 38

2.3. Аналіз ефективності фінансової діяльності ПСП «Дружба»……..……. 45

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА…..…….. 54

3.1. Впровадження системи бюджетування як елементу фінансової діяльності підприємства …..……..……...…….. 54

3.2. Основні напрямки покращення фінансової діяльності ПСП «Дружба»…….…….. 61

ВИСНОВКИ…...……. 74

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……... 78

ДОДАТКИ……. 84

ВСТУП

У ринковій економіці головною метою кожного бізнесу є отримання максимально можливого прибутку. Отже, підприємства, які досягають значних економічних і фінансових результатів, є тими, хто здатний проводити процвітаючу фінансову діяльність. Щоб забезпечити фінансову стабільність, підприємства повинні гарантувати постійну платоспроможність, добре збалансований і високоліквідний баланс, а також фінансову незалежність і ефективність.

Оптимізація фінансового потенціалу компанії є важливим аспектом ефективного управління фінансами та фінансовою діяльністю. Значущість ефективного управління фінансовими ресурсами компанії стрімко зростає, оскільки це безпосередньо впливає на фінансовий успіх підприємства, його власників і працівників. Трансформація фінансових ресурсів в основний і оборотний капітал відіграє життєве важливу роль у визначенні загального успіху компанії. Фінансові ресурси мають важливе значення на всіх рівнях управління, включаючи стратегічний, тактичний і операційний, але їх роль особливо важлива при розгляді стратегії розвитку компанії. Тому управління фінансовою діяльністю, як ключова функція управління підприємством, набуває стрижневої ролі в ринковій економіці.

У контексті сільськогосподарських підприємств фінансова діяльність охоплюють низку методів і стратегій, спрямованих на надання фінансової підтримки та досягнення їхніх цілей. Ця практична фінансова робота є важливою для виживання та вдосконалення підприємства. Своєчасне та всебічне фінансове забезпечення виробничо-господарської діяльності, а також виконання фінансових зобов’язань перед державою та іншими суб’єктами господарювання значною мірою впливає на розвиток сільськогосподарських підприємств.

У нинішньому стані воєнного конфлікту вкрай необхідною є переоцінка взаємовідносин між суб’єктами господарювання, бізнес-структурами та

державою для забезпечення ефективного функціонування національної економіки України. Це, зокрема, впровадження змін у систему фінансового управління підприємствами, а також вирішення викликів, пов'язаних із російською військовою агресією. Сільськогосподарський сектор не звільнений від цих викликів, оскільки на нього безпосередньо впливають зміни як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Невизначеність щодо доцільності ведення агробізнесу під час війни стала серйозною проблемою для вітчизняних сільськогосподарських виробників. Враховуючи характер таких подій, значний рівень невизначеності та невід'ємні ризики, пов'язані з повсякденною військовою діяльністю, вкрай важливо постійно стежити за ситуацією та досліджувати відповідні стратегії підтримки фінансової діяльності та ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств в воєнний і повоєнний періоди.

Відомі вітчизняні та зарубіжні науковці широко досліджують питання фінансової діяльності та формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств та агробізнесу. Серед цих вчених О.М. Бандурка, О.П. Близнюк, В.П. Галушко, О.Є. Гудзь, Є.Й. Майовець, С.Ф. Покропивний, А.М. Поддєрьогін, О.В. Приказок, П.Т. Саблук та інші.

Проте, відаючи належне цим дослідженням, питання особливостей управління фінансовою діяльністю для сільськогосподарських підприємств країни в умовах сьогодення потребують уточнення та рекомендацій щодо використання елементів комплексної системи фінансового управління з метою забезпечення ефективності агровиробництва в період війни.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних засад управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств та надання рекомендацій щодо її удосконалення.

Для виконання поставленої цілі дослідження необхідно виконати наступні завдання :

1. дослідити можливі джерела фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств як основи їх фінансової діяльності;

2. розкрити значення прибутку як основного результату фінансової діяльності підприємства;
3. дослідити механізм функціонування фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства;
4. проаналізувати склад майна та фінансових ресурсів приватного сільськогосподарського підприємства «Дружба»;
5. проаналізувати фінансову стійкість та ліквідність ПСП «Дружба»;
6. визначити ефективність фінансової діяльності ПСП «Дружба»;
7. дослідити можливості впровадження системи бюджетування як елементу фінансової діяльності підприємства;
8. визначити основні напрями покращення фінансової діяльності ПСП «Дружба».

Об'єктом дослідження є економічні процеси, пов'язані з особливостями управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні і практичні підходи, що відображають особливості ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства.

У процесі дослідження було застосовано низку загальних та спеціальних наукових методів дослідження, включаючи структурно-логічний аналіз для побудови основи роботи, аналіз, синтез та системну оцінку для уточнення концепції, індукцію, метод групування, економічний аналіз для оцінки діяльності підприємства. динаміка діяльності та структура основних показників, графічний аналіз для кращого розуміння показників діяльності компанії та ін.

Інформаційною базою дослідження є звітні дані підприємства, а саме: річна фінансова статистична звітність приватного сільськогосподарського підприємства «Дружба», наукові праці вітчизняних та іноземних економістів, а також нормативні акти, що стосуються теми дослідження.

Матеріали дослідження були висвітлені на VII Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених

«Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами» (ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», 2023 рік.).

Кваліфікаційна робота складається з змісту, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 84 сторінок. Робота містить 7 рисунків, 21 таблицю. Список використаних джерел містить 51 найменування.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні основи та надано практичні рекомендації щодо управління фінансовою діяльністю сільськогосподарського підприємства.

1. Управління фінансовою діяльністю сільськогосподарських підприємств передбачає процес впливу на фінансові відносини та ресурси, стратегічну їх організацію для реалізації фінансової політики організації. Основною метою ефективного управління фінансовим забезпеченням виробничої діяльності є забезпечення наявності необхідних фінансових ресурсів та підвищення загальної продуктивності. Фінансування сільськогосподарських підприємств в Україні може здійснюватися за рахунок різних джерел, включаючи асигнування з державного бюджету, власні ресурси підприємств, кредити та інвестиції. Серед цих варіантів фінансування з державного бюджету вважається одним із найдоступніших джерел фінансування. Виділення фінансових ресурсів для допомоги сільському господарству повинно бути спрямоване на наукові дослідження, модернізацію сільськогосподарської техніки, наприклад тракторів, організацію технологічних виставок, а також забезпечення комплексних програм підготовки та перепідготовки сільськогосподарського персоналу.

2. Рентабельність сільськогосподарської діяльності є основним показником фінансової діяльності, оціненої через розрахунки прибутковості. Щоб збільшити свій капітал, створити резервний фонд, захистити свій бізнес, освоювати нові сфери сільськогосподарського виробництва, треба підвищити прибутковість свого підприємства. Прибуток служить кінцевим показником успішної економічної діяльності підприємств.

3. Управління фінансовою діяльністю підприємства – це багатогранна робота, яка охоплює різні аспекти управління. Це вимагає стратегічного поєднання різних методів та інструментів для ефективного управління активами, пасивами, грошовими потоками та прибутковістю компанії. Такий

підхід забезпечує досягнення та підтримку бажаного рівня платоспроможності в довгостроковій перспективі..

4. Кваліфікаційна робота виконана на матеріалах приватного сільськогосподарського підприємства «Дружба». Підприємство займається надання послуг вантажного перевезення, виготовлення кормів для птиці, реалізацією зерна. Також на утриманні в підприємстві є кури-несучки. Реалізація продукції власного виробництва у вигляді яйці курячого, реалізації зерна та послуг вантажного перевезення відбувається на території України. ПСП «Дружба» має орендовані земельні ділянки сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва.

Протягом періоду аналізу підприємство отримувало значні збитки як від операційної, так і від звичайної діяльності. Проте у 2022 році підприємство отримало значні прибутки.

Провівши аналіз балансу ПСП «Дружба» за трирічний період, можна зробити наступні висновки:

– на балансі підприємства знаходяться основні засоби у вигляді земельних ділянок та обладнання;

– негативний вплив незначної кількості грошових коштів на рахунку підприємства відбивається на його ліквідності;

– підприємство підтримує свою фінансову незалежність за рахунок підвищення питомої ваги власного капіталу. На кінець 2022 року, майже 50% його зобов’язань складає власний капітал. Зростання цього капіталу підтримується щорічно за рахунок нерозподіленого прибутку.

– поточні зобов'язання представлені короткостроковими кредитами банків та різними видами кредиторської заборгованості.

5. Аналіз показників фінансової стійкості ПСП «Дружба» показує, що підприємство фінансово не стійке, всі показники мають недостатні значення в 2020 та 2021 роках. За результатами аналізу абсолютних показників фінансової стійкості у підприємства є нестача власних оборотних коштів, нестача власних оборотних коштів та довгострокових зобов'язань, відсутність

основних джерел фінансування запасів у аналізованому періоді, що свідчить про кризовий стан ПСП «Дружба», тобто підприємство не може виконати всі розрахунки вчасно. Щодо ліквідності, то можна зробити висновок, що протягом всього аналізованого періоду, у підприємства виникали труднощі щодо своєчасного розрахунку за боргами та використання платіжних коштів. Тобто підприємство має проблеми з абсолютною ліквідністю.

6. У процесі фінансової діяльності підприємства найважливіше значення має кінцевий результат, від якого залежить, отримало підприємство прибуток чи збиток. Отриманий прибуток служить мірою ефективності фінансової діяльності підприємства і залежить від обсягу його операційних, інвестиційних і фінансових заходів. Після аналізу прибутковості підприємства приймаються управлінські рішення з метою підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. В 2020 та 2021 роках підприємство мало збитки, тому можемо говорити о показниках збитковості. З 2022 року динаміка показників рентабельності дуже оптимістична. Щодо показників оборотності, то аналіз показує явне зниження майже всіх цих коефіцієнтів за аналізований період.

7. Впровадження бюджетування в аграрному секторі дозволяє оцінювати технологічні аспекти виробництва, види продукції та собівартість продукції. Ці оцінки служать основою для ведення комплексних записів управління, аналізу відхилень, і нагляд за використанням ресурсів і фінансів. Таким чином, бюджети охоплюють усі аспекти діяльності компанії, включаючи доставку, виробництво, продажі, управління грошовими потоками тощо. Зрештою, бюджетування є життєво важливим інструментом управління, що полегшує як планування, так і контроль.

8. Основними напрямами державної допомоги аграрному сектору, які фінансуються з державного бюджету, є дотації, компенсації та пряма фінансова підтримка фермерів. Крім того, держава надає підтримку у вигляді пільгових умов короткострокових грошових кредитів, вирівнювання процентних ставок за кредитами, отриманими сільгоспвиробниками, сприяння

забезпеченню технікою за договорами довгострокової оренди чи лізингу. Також надається спеціальна підтримка в таких сферах, як розвиток сільського господарства, створення сезонних запасів запасних частин і насіння, безповоротне державне фінансування капітальних інвестицій і цільових програм. Крім того, уряд надає гарантії для інвестиційних кредитів, що надаються в аграрній галузі.

Планування руху грошових коштів для ПСП «Дружба» у поточному фінансовому році здійснювалося на короткостроковій основі на 1 півріччя наступного року.

Як показали розрахунки, існує ймовірність фінансового дефіциту, починаючи з другого місяця планового року. Для вирішення цього питання підприємство може звернутися за короткостроковим фінансуванням до банку, скориставшись державною підтримкою сільгоспвиробників протягом року. період воєнного стану.

Для підвищення ефективності використання фінансових активів ПСП «Дружба» має визначити пріоритетність наступних кроків: розробка стратегії грошового потоку, генерація внутрішньої документації, затвердження та виконання бюджету платежів, оцінка виконання бюджету та показників прогнозованого фонду та коригування запланованих показників для узгодження. зі змінами в умовах бюджету платежів.

За допомогою методології сценарного планування встановлено, що величина валового прибутку коливається в межах від 325,486 до 19908,4 тис. грн. залежно від конкретного перебігу подій. Найбільш імовірним є сценарій отримання валового прибутку на загальну суму 49771тис. грн.

Виходячи з аналізу фінансового планування аграрного бізнесу, можна зробити висновок, що зберегти позитивні результати у 2023 році буде складно, особливо з огляду на поточний стан воєнного стану. Однак для того, щоб досягти запланованих показників, компанія повинна запровадити передові технології виробництва та впровадити заходи щодо скорочення витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверіна М. Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. №9. С. 92 – 100.
2. Аграрні відносини під час війни: як держава допомагає аграріям з регіонів, що постраждали від воєнних дій. URL: https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/agrarni-vidnosini-pid-chas-viyni-yak-derzhava-dopomagae-agrariyam-z- regioniv-shcho-postrazhdali-vid-.html
3. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу К.: КНЕУ, 2015. 723 с.
4. Аранчій В.І., Чумак В.Д., Бражник Л.В. Фінанси підприємств : навч. посібник. 2-ге вид., розшир. та доповн. Полтава: РВ ПДАА, 2018. 350 с.
5. Бандурка О. М. Фінансова діяльність підприємства : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К : Либідь, 2013. 384 с.
6. Банківське кредитування аграріїв України в умовах воєнного стану URL:https://aggeek.net/ru-blog/bankivske-kredituvannya-agrariiv-ukraini-v-umovah- voennogo-stanu-
7. Близнюк О. П., Горпинченко А. П. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами на підприємствах роздрібної торгівлі України. *Проблеми економіки*. 2014. № 3. С. 208-219.
8. Богачук М.І. Особливості кредитування сільськогосподарських підприємств в умовах воєнного стану в Україні. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами*: Збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, 15 листопада, КНЕУ 2023. Київ: КНЕУ. С.500-503.
9. Бойко Є. М. Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 5. – С. 15-16

10. Бондар Ю.А., Єрошкін К.А. Теоретичні аспекти управління фінансовою діяльністю підприємства. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 55 – 1. 2020. С. 83 – 86.
11. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту: підручник; переклад з англ. К. : Молодь, 1997. 1000 с.
12. Васечко Л. І. Напрями вдосконалення ефективності ділової активності підприємства. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. № 2 (8). С. 4 – 19.
13. Вовчак О., Кулиняк І., Гальків Л., Павлишин М., Горбенко Т. Удосконалення діагностики кризи на підприємстві: фінансово-економічний зріз. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* 2021. № 3. С. 292 – 303.
14. Гаврилко П., Лалакулич М., Гуштан Т. Напрями вдосконалення управління фінансовою діяльністю підприємств торгівлі. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. № 4. С. 97 – 102.
15. Галушко В.П., Діброва А.Д. Методологічні та практичні аспекти оцінки рівня державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників в Україні. *Економіка АПК*. 2016. №3. С. 3-11.
16. Гудзь О.Є. Розвиток нетрадиційних методів кредитування в аграрному секторі економіки. *Економіка АПК*. 2013. № 4. С. 61-66.
17. Докієнко Л. М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. Вип. 14. С. 25 – 31.
18. Єрешко Ю.О. Бюджетування – інструмент оптимізації грошових потоків підприємства. *Економічний вісник НТУУ «КПІ».:* URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evkpi/2010/5.Ekonomika%20pva/20_kpi_2 020_7.pdf

19. Закон України «Про фінансовій лізинг» № 1201-IX.: Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1953-IX від 14.12.2021за станом на 11.02. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text
20. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» № 2145-IX від 24.03.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-20#Text
21. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період воєнного стану» №2120-IX 15.03.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text
22. Квасницька Р. С., Доценко І. О., Матвійчук Л. О. Оцінювання фінансової безпеки підприємства в системі забезпечення реалізації його фінансової стратегії. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. – 2019. № 30. С. 95 – 102.
23. Квасницька Р.С., Морозовський Я.Е. Аналіз підходів (стратегій) фінансування активів підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 1 (18). С.241-249.
24. Колотуха, С.М. Реформування кредитних відносин в аграрному секторі економіки. *Економіка АПК*. 2011. №12. С. 74-80.
25. Коновалова К.Т., Макарова А.С. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 34. 2018. С. 181 – 184.
26. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка.* 2013. Вип. 2. С. 140 – 148.
27. Лапіна І. С., Домбровська С. О. Адаптація фінансової стратегії підприємства до сучасних умов в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Херсон, 2017. №25. С. 138-141.

28. Лапіна І. С., Пінті А. В. Фінансовий контролінг як інструмент підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. *Economics, management, law: problems of establishing and transformation: Collection of scientific articles*. Al-Ghurair Printing & Publishing LLC, Dubai, UAE. 2016, P. 182-187.
29. Майовець, Є.Й. Теорія аграрних відносин: навч. посібник К.: ЦНЛ, 2005. 276 с.
30. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 2. С.71 – 74.
31. Мазурок П.П. Дослідження ролі та стану наукових поглядів на трактування категорії «прибуток» підприємств. *Держава та регіони. Серія. Економіка та підприємництво.* 2019р. №4. С. 117 - 120.
32. Марусяк Н. Л. Фінансовий механізм підприємства та напрями його удосконалення в сучасному економічному середовищі. *Економіка та держава*. 2021. №12. С. 94 – 97.
33. Метеленко Н.Г, Шульга О.П. Концептуалізація поняття «фінансовий механізм». *Причорноморські економічні студії*. Випуск 10. 2016. С. 172 – 179.
34. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навч. посіб. 2-ге вид. К.: КНЕУ, 2005. 240 с.
35. Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». Кредитна лінія «Агросезон» URL: https://privatbank.ua/ru/business/kreditnaja-linija-agrosezon
36. Панасюк Б. Я. Необхідність структурних змін в АПК. *Вісник аграрної науки*. 2004. № 3. С. 63-69
37. Подерьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. Фінанси підприємств: підручник К. : КНЕУ, 2016. 552 с.
38. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. N 723. Постанова КМУ від від 27 березня 2022 р. N 378. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/378-2022-%D0%BF#Text

39. Приказок О.В. Прибуток у формуванні фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств. *Банківська справа*. 2019р. №2. С.82-88.
40. Руліцька К. Сільськогосподарські підприємства: аналіз діяльності та тенденції розвитку : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2013. 212 с.
41. Рясних Є.Г. Основи фінансового менеджменту. К.: Академвидав, 2020. 336 с.
42. Саблук П.Т. Основні напрями подальшого розвитку агропромислового виробництва в Україні. *Матер.Міжнар.наук.-практич. конф*. № 14 (26). Т.1. Л: ЛНАУ, 2020. С. 7-14.
43. Соляник Л. Г., Мофа І. В. Управління фінансовою діяльністю підприємств в умовах діджиталізації бізнес-процесів. *Економічний вісник*. 2021. № 3. С. 155 – 163.
44. Ставерська Т. О. Методичний підхід до фінансового планування на основі сценаріїв. *Фінансово-банківські механізми державного управління економікою України. Сер. Економіка*. Донецьк, 2010. Вип. 176. Т.11. С. 306– 315
45. Стецюк П. А. Формувань фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2005 №11. С. 111 - 116.
46. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: КНЕУ,.2016. 312 с.
47. Тєшева, Л.В., Хохлов, М.П., Петрова, І.М. Роль фінансового планування у сучасних умовах господарювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. №23. 2018. С. 314 – 320.
48. Томашук І. О., Терещук С. М., Салькова І. Ю. Теоретичні аспекти управління фінансовою діяльністю підприємства. *Гроші, фінанси і кредит.* Випуск 27. 2019. С. 345 – 349.
49. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. 434 с.

50. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Лапіна І. С., Гончаренко О. М. та ін.; за заг. ред. І. С. Лапіної. Одеса: Атлант, 2016. 313 с.
51. Чумак О. Економічна діяльність підприємств: сутність, концептуальна парадигма, регулювання. *Економічний дискурс*. 2019. Випуск 2. С. 104 – 112.